

ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดเรียนการสอน ครั้งที่ 4/2554
วันที่ 13 มิถุนายน 2554
เรื่อง Child Life Service ที่ UCSF Benioff Children's Hospital
ผู้นำกิจกรรม : รศ. ดร. ทศนี ประสพกิตติคุณ
: ผศ. จันทิกา จันทรเปี้ย

.....

จากที่ รศ.ดร. ทศนี ประสพกิตติคุณ และ ผศ. จันทิกา จันทรเปี้ย ได้ไปศึกษาดูงานเรื่อง Child Life Service ที่ UCSF Benioff Children's Hospital เมืองซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2554 ถึง 9 พฤษภาคม 2554 นั้น อาจารย์ได้นำประสบการณ์มาถ่ายทอดให้อาจารย์ในภาควิชา ได้ฟัง

อาจารย์ได้เล่าถึงการทำงานของ Child Life Service ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Child Life Specialist กับเด็ก วัยรุ่น และครอบครัวเพื่อตอบสนองความต้องการด้านจิตสังคมและส่งเสริมพัฒนาการในขณะที่เด็กและวัยรุ่นมารับการตรวจหรือรับการรักษาในโรงพยาบาลทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน โดย Child Life Specialist ทำหน้าที่ช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้เข้าใจเกี่ยวกับความเจ็บป่วย การรักษาพยาบาล และการปรับตัวต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยในแต่ละวัน Child Life Specialist ประจำหอผู้ป่วยมีหน้าที่ ไปรับเอกสารสรุปประจำวันที่สำนักงาน ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วย รายชื่อผู้ป่วย อายุ โรค วันที่รับรักษาตัวในโรงพยาบาล จำนวนวันที่อยู่โรงพยาบาล ลักษณะการเจ็บป่วย จากนั้น Child Life Specialist จะไปที่หอผู้ป่วยและพูดคุยซักถาม Incharge Nurse เกี่ยวกับอาการของผู้ป่วย ความพร้อมในการเล่น ปัญหาหรือความต้องการพิเศษด้านจิตสังคมและพัฒนาการที่ผู้ป่วยควรได้รับ ซึ่งผู้ป่วยแต่ละคนจะได้รับการตอบสนองหรือการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยของผู้ป่วยเองเช่น อายุ การเจ็บป่วยของเด็ก โรค รวมถึงความพร้อมของผู้ป่วยเอง

ทีมงานของ Child Life Service จะประกอบไปด้วย Child Life Specialist 13 คนซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านพัฒนาการเด็กหรือจิตวิทยาเด็ก ผ่านการฝึกงานด้าน Child Life จำนวน 480 ชั่วโมง และสอบข้อเขียน จึงจะได้ Certified Child Life Specialist นอกจากนี้ยังมีครูจาก San Francisco Unified School District จำนวน 5 คน อาสาสมัครที่ทำงานหมุนเวียนประมาณ 150 คน และนักศึกษาฝึกงาน 2 คน ซึ่งแต่ละคนจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะ เช่น งานด้านโรงเรียน งานด้านห้องเล่น งานด้านกิจกรรมศิลปะ งานดูแลอาสาสมัคร งานดูแลนักศึกษาฝึกงาน เป็นต้น

กิจกรรมของ Child Life Service ที่จัดให้บริการนั้นสรุปได้ดังนี้

- การเตรียมความพร้อมผู้ป่วยและเบี่ยงเบนความสนใจในขณะที่ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลหรือการทำหัตถการทางการแพทย์ โดยมีการสอนและสาธิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ จำลองให้ผู้ป่วยและครอบครัวเข้าใจถึงกระบวนการของหัตถการที่จะได้รับ

- การช่วยผู้ป่วยหาวิธีการหรือเทคนิคเพื่อลดความกลัว ความวิตกกังวล การใช้ดนตรี ศิลปะ และสัตว์เลี้ยง เพื่อตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ของผู้ป่วย

- กิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามวัย

- การสอนหนังสือแก่ผู้ป่วยในและพี่น้องของผู้ป่วย และสอนหนังสือแก่ผู้ป่วยนอกตามหลักสูตรบังคับของรัฐแคลิฟอร์เนียตั้งแต่อนุบาลจนถึงเกรด 12 โดยสอนในห้องเรียนที่จัดไว้โดยเฉพาะ

- การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ป่วยในการกลับเข้าสู่ระบบโรงเรียนอีกครั้ง

- การจัดห้องกิจกรรมไว้เฉพาะ ได้แก่ Play Room ภายในห้องมีอุปกรณ์ทางการแพทย์ จำลอง ของเล่นส่งเสริมพัฒนาการ ส่วนห้อง Teen Lounge เป็นห้องที่จัดไว้สำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นที่ต้องการความเป็นส่วนตัว ในห้องมีหนังสืออ่านเล่น คอมพิวเตอร์พร้อมอินเทอร์เน็ต DVD ภาพยนตร์ เพลง เกมส์ และอุปกรณ์งานฝีมือ เช่น การร้อยลูกปัด และ All Star Technology Room เป็นห้องที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีระดับสูงในการสร้างความบันเทิง

- การเล่นเป็นรายบุคคลกับผู้ป่วยเด็กที่มีปัญหาภูมิคุ้มกันบกพร่อง อากาศชัก หรือผู้ป่วยที่ไม่สะดวกในการเคลื่อนไหว และการเล่นเพื่อการบำบัดโดยทำที่เตียงผู้ป่วย

- Book Buddies อ่านหนังสือให้ผู้ป่วยฟัง

- การจัดทัวร์ชมโรงพยาบาล

- การจัดให้กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเข้าเยี่ยมชมและจัดกิจกรรมให้ผู้ป่วย รวมทั้งการจัดงานเลี้ยงฉลองในโอกาสต่าง ๆ

นอกจากการจัดกิจกรรมให้ผู้ป่วยเด็กและวัยรุ่นแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมให้กับครอบครัวอีกด้วย เช่น Sibling Support และการจัด Family Resource Room ซึ่งภายในมีห้องมีมุมห้องสมุด มุมน้ำซากาแฟ มุมคอมพิวเตอร์พร้อมอินเทอร์เน็ต ตู้สำหรับเก็บของใช้จำเป็นสำหรับผู้ปกครองที่มาเฝ้าบุตรและไม่ได้เตรียมของใช้มา โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และนอกจากนี้ยังมีการจัดทำอัลบั้มความทรงจำที่ดีในโรงพยาบาล ซึ่งผู้ปกครองจัดทำไว้ในขณะที่บุตรของตนรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

จะเห็นได้ว่าลักษณะการทำงานของ Child Life Service ของโรงพยาบาลแห่งนี้มีการทำงานเป็นระบบอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นทีมงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สถานที่และ

กิจกรรมแพทย์และพยาบาลมีบทบาทในการประเมินต้องการด้านจิตสังคมและ พัฒนาการ ส่วนการช่วยเหลือเป็นหน้าที่ของ Child Life Specialist

สำหรับในประเทศไทย ขณะนี้มีหลายโรงพยาบาลพยายามจัดตั้ง Child Life Service ซึ่งเน้นเรื่องการเล่นเพื่อความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่ แต่กิจกรรมยังไม่ตอบสนองด้านจิตสังคมและ พัฒนาการของผู้ป่วยมากนัก และยังไม่มียุทธศาสตร์ในตำแหน่ง Child Life Specialist ที่ชัดเจน ในอนาคตหากโรงพยาบาลมี Child Life Service ที่จัดตั้งเป็นองค์กรและเป็นส่วนหนึ่งของโรงพยาบาล มีการทำงานเป็นทีม การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยเด็กแต่ละประเภท แต่ละบุคคล แต่ละอายุ น่าจะทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเด็กและวัยรุ่นทุกคนรวมทั้งครอบครัวดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหาทั้งในขณะเจ็บป่วยและปกติได้

อ. วรณไพโร แยมมา/อ.ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์

ผู้ถอดบทเรียน

รายชื่ออาจารย์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. รองศาสตราจารย์ วิไล	เลิศธรรมเทวี
2. รองศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์	จินตนาดิกล
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ทักษ์	ประสภกิตติคุณ
4. รองศาสตราจารย์ ศรีสมบุญ	มุสิกสุคนธ์
5. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	เป็รื่องเวทย์
6. รองศาสตราจารย์ อรุณรัศมี	บุญนาถ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉันทิกา	จันทร์เป็ย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุวดี	พงษ์สาระนันท์กุล
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วนิดา	เสนะสุทธิพันธุ์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีรยา	จึงสมเจตไพศาล
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา	ธรรมพนิชวัฒน์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหญิง	โควศวนนท์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร	สุนทราภา
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาภาวรรณ	หนูคง
15. อาจารย์ กาญจนา	ครองธรรมชาติ

16. อาจารย์ เบญจมาศ	โอฬารรัตน์มณี
17. อาจารย์ ดร.พรณรัตน์	แสงเพิ่ม
18. อาจารย์วรรณไพร	แย้มมา
19. อาจารย์ สุดาร์ตน์	สุวรรณเทวะคุปต์
20. อาจารย์ ดร. สุดาภรณ์	พยัคฆเรือง
21. อาจารย์ ดร. อรุณรัตน์	ศรีจันทร์นิตย
22. อาจารย์อังคณา	เจียมจิระพร